

STUDY GUIDE

การดูแลครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

(WWF of Chronic disease)

พญ.เบญจวรรณ เกรียงไกรเพ็ชร

วุฒิบัตรเวชศาสตร์ครอบครัว

Study guide: WWF of chronic disease

เริ่มต้นเรียนรู้กับ "การรับมือกับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง"(Outline)

"โรคเรื้อรัง" ถ้าเกิดขึ้นกับใครหรือครอบครัวใด อาจจะเป็นฝันร้ายสำหรับครอบครัวนั้นๆ ไปเลยก็เป็นได้ หากเราไม่เคยรู้จักหรือเผชิญสถานการณ์นั้นๆ มาก่อน โดยทั่วไปสามารถแบ่งโรคโดยใช้ในทางการดำเนินโรคได้แก่ โรคที่เป็นแล้วหาย เป็นแล้วเสียชีวิต และเป็นแล้วเป็นเรื้อรัง โดยที่สองชนิดแรกอาจจะดูไม่ยากเท่าไรนักเมื่อเทียบกับ โรคเรื้อรัง

โรคเรื้อรังไม่เพียงส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยโรคเท่านั้นแต่ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัวผู้ดูแลอีกด้วย มีหลายๆ การศึกษาพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างมากต่ออัตราการตายและผลการรักษา ตัวอย่างเช่น หญิงที่ป่วยเป็นโรคหัวใจในครอบครัวที่มีการให้กำลังใจกันน้อย พบว่ามีอัตราการตายสูงขึ้นกว่าเดิม 2-3 เท่า ทำนองเดียวกับผลการรักษาในโรคเบาหวาน หอบหืด ไมเกรน การลดน้ำหนัก พบว่าแย่งในครอบครัวที่มีความขัดแย้ง นอกจากนี้คุณภาพการแต่งงานในคู่สมรมีผลต่อการรอดชีวิตในโรคเรื้อรัง เช่นในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ โรคไตวายเรื้อรัง มะเร็งเต้านม คุณภาพของการแต่งงานสัมพันธ์กับระบบภูมิคุ้มกันในผู้ป่วย

ระบบสมดุของครอบครัวเปลี่ยนไปตามช่วงชีวิตตามวัยของครอบครัวนั้นๆ การเกิดโรคเรื้อรังในครอบครัว จะทำให้มีการเสียสมดุลขึ้นในครอบครัว ครอบครัวนั้นๆ นอกจากจะต้องรับมือกับการเปลี่ยนแปลงตามช่วงอายุแล้วยังต้องรับมือกับโรคเรื้อรังที่เกิดขึ้นในครอบครัว ดังนั้นเราควรมีความรู้ในการประเมินครอบครัวที่มีโรคเรื้อรังเพื่อจะได้ช่วยเหลือครอบครัวนั้นๆ ได้ดียิ่งขึ้น

อาจารย์ อยากให้ลองเรียนรู้วิธีใหม่ๆ กันดูนะคะ

เรามาตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันก่อน
(Learning outcome)

1. นิสิตแพทย์เข้าใจลักษณะธรรมชาติของผู้ป่วยและครอบครัวที่มีโรคเรื้อรัง
2. นิสิตแพทย์ทราบสัญญาณบ่งชี้(warning sign)ถึงครอบครัวผู้ป่วยที่มีโรคเรื้อรังที่ต้องการ
'ได้รับคำปรึกษา
3. นิสิตแพทย์ทราบแนวทางการประเมินครอบครัวในครอบครัวที่มีผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
4. นิสิตแพทย์นำทักษะการประเมินและให้การช่วยเหลือครอบครัวที่มีผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
'ได้

ทบทวนบทเรียน(prerequisites)

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงตามช่วงอายุในครอบครัว (family life cycle) และภาระงานตามวัย

Timetable

- ปี4 ฝึกนำทักษะไปใช้เป็นรายกลุ่ม
- ปี5 ฝึกนำทักษะไปใช้เป็นรายกลุ่ม
- ปี6 ฝึกนำทักษะไปใช้เป็นรายบุคคล

แนวทางการเรียนรู้ (Learning strategy)

1. ก่อนเรียน :

ศึกษา study guide และ เต็มคำตอบล่วงหน้าและค้นประวัติการรักษาผู้ป่วยผู้ใหญ่โรคเรื้อรัง และสัมภาษณ์ผู้ป่วย โรคเรื้อรัง กลุ่มละ 1case ในประเด็นดังนี้

- วันหนึ่งๆทำอะไรบ้าง ?
- ชีวิตเปลี่ยนไปอย่างไรตั้งแต่ป่วย ?
- ยังสามารถทำกิจกรรมใดได้บ้าง ?
- รู้สึกอย่างไรที่ต้องมาตามหมอนัดทุกครั้ง ?
- หวังผลการรักษาไว้อย่างไรบ้าง ?

2. ในชั้นเรียน (2-3 ชม.) :

- ลองนึกถึงครอบครัวที่มี มีโรคเรื้อรัง หรือในกรณีที่ครอบครัวมี case อภิปรายในประเด็น ความรู้สึก ส่งผลกระทบต่อครอบครัวเราด้านใดบ้าง และอยากได้หมอดูแลประเด็นใด
- ร่วมอภิปราย Case Scenario 1cases (ในตัวอย่าง)โดยอาศัยหลัก การของ working with family of chronic disease

3. นอกชั้นเรียน :

นำทักษะของ working with family of chronic disease ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับมอบหมาย ใน รพสต. 1 cases/ OPD FM 1 cases/ เยี่ยมบ้าน 1 cases

4. Assignment :

เขียนรายงานผู้ป่วยที่ดูแลแบบ working with family of chronic disease ที่ประทับใจ คนละ 1 case พร้อม อภิปราย ประเด็น ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้จากการดูแลแบบ working with family of chronic disease เมื่อเปรียบเทียบกับ การดูแลแบบเก่า ในขณะที่อยู่ในรายวิชา

5. เก็บ logbook :

การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังขณะอยู่ ward สูตินรีเวช ศัลยกรรม อายุรกรรม จักษุวิทยา หู คอ จมูก อย่างน้อยรายวิชาละ 1case พร้อมส่งรายงาน (ปี4 3case, ปี5 2case, ปี6 3case)

เอกสารอ่านประกอบการเรียน(Available Resource)

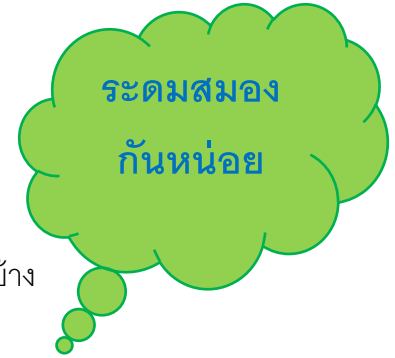
1. สายพิน หัตถิรัตน์ การดูแลสุขภาพครอบครัว working with family พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน 2553 หน้า 157-162
2. Susan H. McDaniel ,Thomas L. Campbell, Jeri Hepworth , Family-oriented primary care 2nd ed. United States of America : Springer , 2005 : 304-322
3. ค้นOPD card ผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้แก่เบาหวาน ความดัน กลุ่มละ1คนมาสรุปโรค
4. สัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคเรื้อรังรวมทั้งญาติกลุ่มละ1case ในประเด็น
 - วันหนึ่งๆทำอะไรบ้าง
 - ชีวิตเปลี่ยนไปอย่างไรบ้างตั้งแต่ป่วย
 - ยังสามารถทำกิจกรรมอะไรได้บ้าง
 - รู้สึกอย่างไรบ้างที่ต้องมาหาหมอทุกครั้ง
 - หวังผลการรักษาอย่างไรบ้าง

Study guide ฉบับนี้จะใช้คำถามเป็นแนวทางการเรียนรู้ให้นักศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจและเกิดทักษะในการดูแลผู้ป่วยตามหลัก ของ *Working with family of chronic disease*

เริ่มต้นสู่บทเรียนกันเลยค่ะ

1. ให้นักถึงประสบการณ์ กรณีมีบุคคลในครอบครัวมีโรคเรื้อรัง
 - 1.1 รู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับโรคเรื้อรังนี้ในครอบครัว
 - 1.2 ส่งผลกระทบต่ออะไรในครอบครัวเราบ้าง
 - 1.3 อยากได้หมอแบบไหนมาดูแลประคับประคองในครอบครัวเราบ้าง

A large rectangular area with a light pink background and horizontal dotted lines, intended for writing answers to the questions above.

2. ธรรมชาติของคนป่วยโรคเรื้อรังมีลักษณะที่แตกต่างจากโรคเฉียบพลันหรือโรคหมดหวัง
อย่างไรบ้าง

A large rectangular area with a light pink background and horizontal dotted lines, intended for writing an answer to the question above.

3. ลักษณะครอบครัวผู้ป่วยโรคเรื้อรังเป็นอย่างไร

A large rectangular area with a light pink background and horizontal dotted lines, intended for writing an answer to the question above.

5. สัญญาณ (warning sign) ครอบครัวยุโรปที่มีโรคเรื้อรังที่ต้องการได้รับการดูแล
คำปรึกษา

A large rectangular area with horizontal dotted lines, intended for writing or drawing.

6. หลักการให้การช่วยเหลือครอบครัวที่มีผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

- C Care
- A Affection
- R Rest
- E Empathy
- G Goal of care

(Working with family of chronic disease)

A large rectangular area with a light pink background and horizontal dotted lines, intended for writing. The area is bounded by a thin red border and contains approximately 25 horizontal dotted lines spaced evenly down the page.

การประเมินผล(Assessment information)

1. รายงานการดูแลครอบครัวที่มีผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ที่ประทับใจ 1 ราย
2. คะแนน Group discussion
3. ข้อเขียน (MCQ, MEQ, Essay)
4. Feedback และคะแนนการเขียนรายงานการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังขณะผ่านอายุรกรรม สูตินรีเวช ศัลยกรรม หูดอกจมูก จักษุวิทยา ตั้งแต่ชั้นปี 4 (3case) , ปี 5 (2case), ปี 6 (3 case)

ยินดีรับคำปรึกษา (Staff contact)

เบอร์โทรศัพท์/ Email/ line ศูนย์แพทย์ฯ เลขาธิการวิชา เบอร์อาจารย์ผู้สอน

แนะนำกันหน่อย (Personal comment)

ในผู้ป่วยโรคเรื้อรังการให้ญาติเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่การตรวจในผู้ป่วยนอกและเน้นกับญาติทุกคนทุกครั้งถึงความจำเป็นและแพทย์อยากได้คำแนะนำในการดูแลผู้ป่วยจากญาติเพื่อให้เขาเห็นประโยชน์ในการเข้ามามีส่วนร่วมแต่แรกจะช่วยลด การเข้าพวกระหว่างหมอกับคนไข้ (coalition)รวมทั้งผลลัพธ์ของการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวช่วยให้การเรียนรู้สัมฤทธิ์ผล (Record achievement)

มี logbook case ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง รวมปี4ที่ผ่านอย่างละcase เมื่อผ่าน สูตินรีเวช ศัลยกรรม อายุรกรรม family medicine -community medicine รวมทั้งหมด 4case , ปี5 อย่างละ1case เมื่อผ่าน หูดอกจมูก จักษุวิทยารวม2case , ปี6 อย่างละ1case เมื่อผ่าน สูตินรีเวช ศัลยกรรม อายุรกรรม รวม3 case

References to text and journal

1. สายพิน หัตถิรัตน์ การดูแลสุขภาพครอบครัว working with family พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน 2553 หน้า 157-162
2. Susan H. McDaniel ,Thomas L. Campbell, Jeri Hepworth , Family-oriented primary care 2nd ed. United States of America : Springer , 2005 : 304-322

Glossary

Family orientation: การมองภาพของครอบครัวในตัวผู้ป่วย

Family coalition: สมาชิกที่รวมหัวกันเป็นอริกับคนอื่นในบ้าน

Multigenerational pattern การแก้ปัญหาที่มีรูปแบบซ้ำซ้ำรุ่น

พระราชบิดาแห่งการแพทย์ไทย
สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตัว เป็นที่สอง

ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง

ลาภทรัพย์และเกียรติยศ จะตกมาแก่ท่านเอง

ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพ ไว้ให้บริสุทธิ์